

România inteligentă, un proiect de țară pe termen lung

Nicolae OACĂ,
MBA

nicolae.oaca@gmail.com

Rezumat:

Proiectul pilot Alba Iulia 2018 - oraș inteligent, pentru determinarea unei rețete tehnice și economice și formarea unei echipe în 18 mai 2016, în cadrul primei sesiuni a Zilei Comunicațiilor 2016, ministrul Marius Bostan anunța începerea preparativelor pentru primul proiect pilot de oraș inteligent în Alba Iulia, care fost lansat oficial în 2 decembrie 2016 și urmează a fi finalizat în anul 2018, când se vor aniversa 100 de ani de la mare unire. Desigur că o astfel de transformare nu se va „finaliza” niciodată, noile dezvoltări tehnologice permițând noi aplicații.

Cuvinte cheie: Alba Iulia, oraș inteligent, România inteligentă.

De ce este important proiectul pilot „Alba Iulia 2018 - oraș inteligent”?

În primul rând, proiectul pilot „Alba Iulia 2018, oraș inteligent” dă românilor speranța unei societăți mai bune, mai eficiente, mai ecologice, dar dă speranțe și industriei - operatorilor de telecomunicații, furnizorilor de echipamente și de aplicații, care deja au experimentat diferite soluții sau chiar mici proiecte pilot.

Apoi, acest proiect pilot are rostul de a stabili ce aplicații sau facilități ar trebui să fie folosite, alegerea depinzând de cazul particular al orașului Alba Iulia, de ofertele industriei, dar și de costurile de implementare - partea tehnică. Proiectul pilot ar mai trebui să releve și un „model de afacere”, adică reguli, proceduri, parteneriate, costuri, finanțare, care să stea la baza acestui demers - partea economică. Adică o rețetă!

Proiectul pilot ar trebui să formeze la ministerul „telecomunicațiilor”, MCSI, o echipă capabilă să administreze atât problemele tehnice ale unui astfel de proiect, cât și pe cele economice (accesarea de fonduri, administrarea proiectului, parteneriate), ambele împreună cu autoritățile locale, o echipă capabilă apoi să ajute și alte proiecte similare.

În fine, un proiect pilot de oraș inteligent poate fi un prim pas într-un demers mult mai mare, unul național.

Proiectul de țară România Inteligentă - replicarea rețetei Alba Iulia 2018 - oraș inteligent la nivel național

Un proiect pilot „Alba Iulia 2018 - oraș inteligent” reușit poate fi începutul unui proiect de țară – „România inteligentă”, prin replicarea la nivel național a rețetei rezultate în urma experimentului Alba Iulia și care ar duce, pe termen lung, la transformarea modului de viață din orașele și localitățile din România.

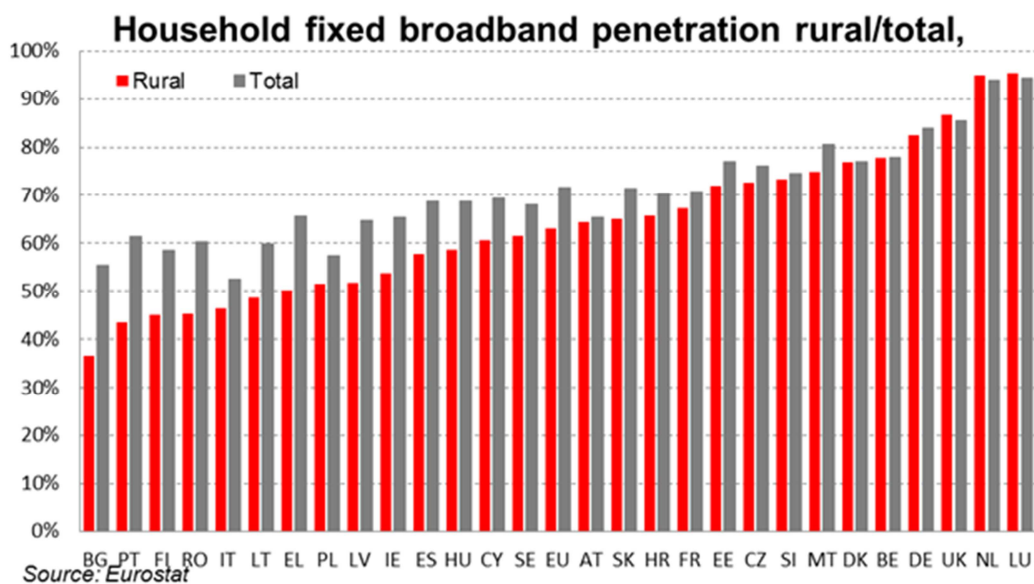
Experiența câștigată în derularea proiectului pilot Alba Iulia, „modelul de afacere” rezultat în urma acestui proiect, dar și echipa cu experți tehnici și economici care se va forma, vor permite replicarea la nivel național, transformarea orașelor și localităților României. Aceasta ar însemna că procesul de transformare a orașelor să fie coordonat, sau ajutat de la „centru”, de la guvern, prin ministerul „telecomunicațiilor”. S-ar putea, prin urmare, reproșa că inițiativa locală ar avea de suferit dacă guvernul ar interveni sau ar conduce „inteligentizarea” orașelor și localităților țării, deoarece, de cele mai multe ori, guvernul se mișcă mai greu și ar putea astfel frâna elanul local. Aceasta pentru orașele mai „grăbite”, care deja au început procesul de transformare. Pentru a evita aceasta orașele și localitățile ar trebui să fie cele care decid când să înceapă procesul de transformare și vor putea solicita ajutorul guvernului, adică al echipei formate la ministerul telecomunicațiilor. Această abordare prezintă avantajul utilizării unei expertize (economice și tehnice) acumulate la „centru” în urma proiectului pilot și care cu greu s-ar putea găsi la nivel local (lipsa specialiștilor IT în orașele și, mai ales, localitățile mici, de exemplu) și ar evita, astfel, multiplicarea în toate orașele a unor astfel de echipe și expertize pentru administrarea procesului de transformare.

Este, evident, un proiect pe termen lung, care se va întinde pe durata a mai multor mandate și de aceea poate ar fi bine să fie asumat de președinție.

România Inteligentă trebuie să fie o Românie Conectată

Unul dintre cele mai importante obiective ale Agendei Digitale pentru Europa este conectarea cetățenilor UE la rețele de mare viteză - până în anul 2020 întreaga UE să fie acoperită cu acces Internet cu viteza de minim 30 Mb/s, iar 50% din cetățenii UE să aibă acces Internet cu viteza de peste 100Mb/s. Pentru acest obiectiv UE a oferit finanțare pe care România nu prea a fost capabilă să o folosească. România este o țară cu o particularitate deosebită, unică poate, în UE - circa 46% din populație locuiește în zonele rurale, unde venitul este, de regulă, mai mic. Dacă zonele urbane ale României stau bine cu acoperirea cu rețele de mare viteză, în România rurală mai sunt probleme cu acoperirea, cu vitezele furnizate, dar mai ales cu adopția Internetului. Venitul mic, slabele cunoștințe IT, etc. fac ca adopția Internetului, cererea, să fie una dintre cele mai mici din UE, favorizată și de gradul scăzut de informatizare a administrației publice în zonele rurale. Proiectul RoNet, finanțat de UE și mult întârziat din necunoaștere sau alte interese, va permite racordarea a peste 700 localități la rețele de mare viteză, dar nu cred că va rezolva problema complet. Vor urma și alte proiecte cu finanțare de la UE și de la guvern, care vor trebui accelerate însă pentru a putea acoperi întreaga țară cu rețele cu viteza minimă de 30Mb/s până în 2020 și, mai ales, pentru a stimula adopția Internetului, care să ducă la impulsivarea activității economice în zonele

respectiv, știut fiind că o creștere a utilizării Internetului cu 10% duce la creșterea PIBului cu circa 1,5% prin noile afaceri care se pot dezvolta local.

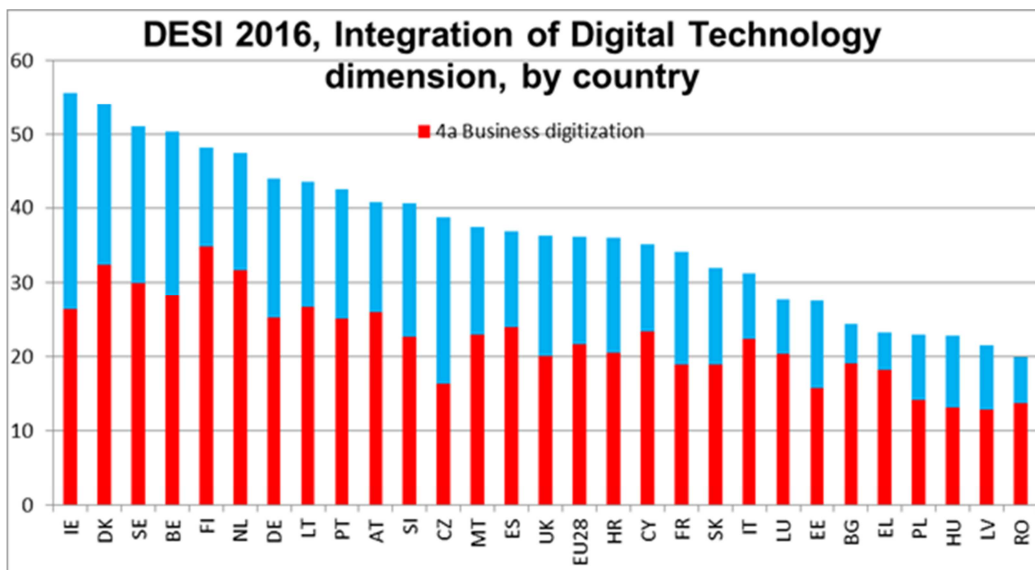
Potrivit TeleGeography din 1 decembrie 2016, Ungaria va începe în februarie 2017 construcția rețelei „Superfast Internet” în 139 de districte în cadrul programelor Prosperitate digitală/Bunăstare digitală. Vor fi investiți USD511 milioane în următorii doi ani pentru atingerea obiectivelor UE de acoperire cu viteze de minim 30Mbps a gospodăriilor, întreprinderile și instituțiile publice până la sfârșitul anului 2018. Potrivit guvernului, 1,9 milioane de gospodării din Ungaria nu au acces la rețele cu viteză 30Mbps. România stă un pic mai bine decât Ungaria la accesul la rețele de mare viteză (minim 30Mb/s), dar este necesar a fi lansat rapid un program similar, România Conectată, iar costurile ar putea fi de circa două ori mai mari.

Conectarea întregii României la rețele de mare viteză va ușura procesul de transformare, „inteligentizare” a localităților țării, oferind suport pentru diferitele aplicații. România conectată va permite mai ușor diversele aplicații (trafic, iluminat, parcare, control aer, apă, etc.) cerute de transformare, pentru ca societatea să devină mai eficientă, mai ecologică, iar relaționarea mai facilă, mai prietenoasă.

România inteligentă trebuie să fie o Românie digitală

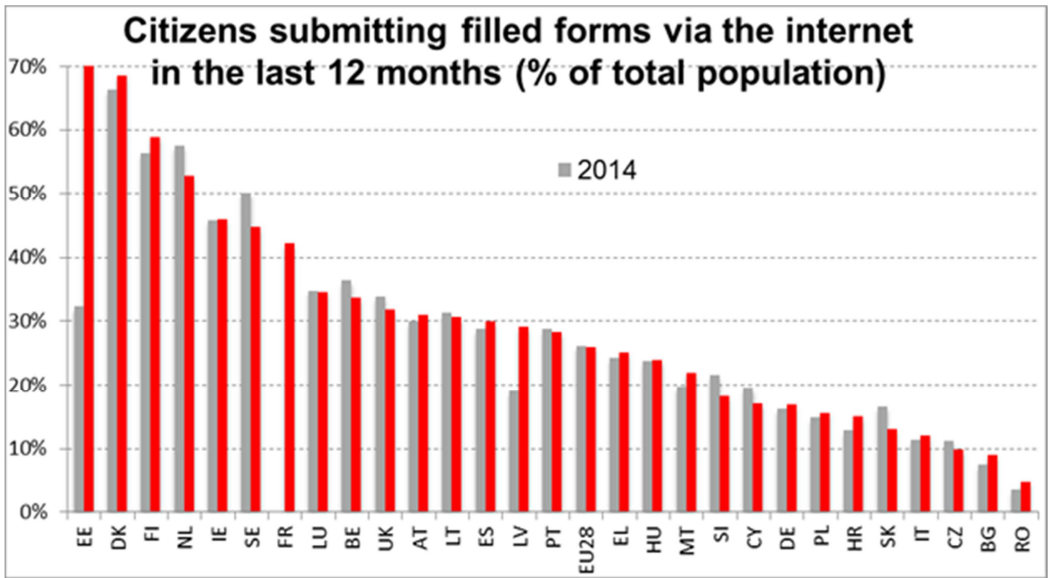
„România inteligentă” trebuie să fie o Românie conectată, care permite pe lângă comunități mai eficiente, mai ecologice urmare a diverselor aplicații și o relaționare mai facilă, mai prietenoasă a cetățenilor și afacerilor cu autoritățile, un mediu de afaceri mai atractiv, propice. Aceasta presupune și informatizarea administrației publice, a educației, culturii, justiției, etc., care să permită o relaționare facilă, de la distanță (on-line) cu autoritățile statului. Guvernare

electronică, eficientă și prietenoasă cu cetățeanul și afacerile va accelera dezvoltarea tuturor zonelor țării.

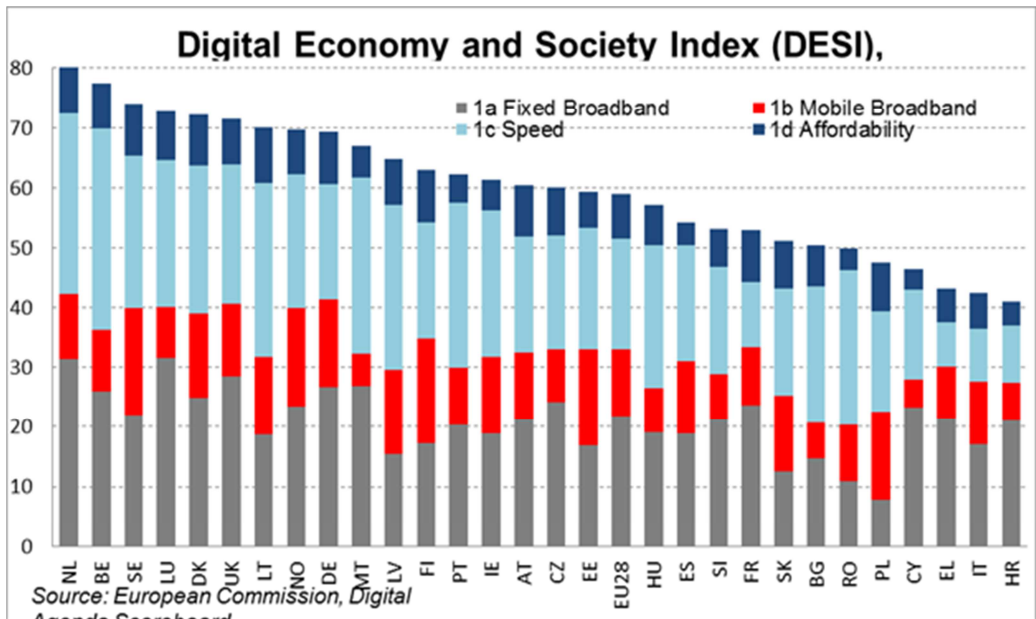
Sursă: Comisia Europeană

În aprilie 2016, Comisia Europeană prezenta măsuri menite să sprijine și să conecteze inițiativele naționale pentru digitalizarea industriei și a serviciilor conexe în toate sectoarele și să stimuleze investițiile prin intermediul parteneriatelor strategice și al rețelelor. CE propunea axarea pe cinci domenii: 5G, cloud computing, internetul obiectelor, tehnologiile datelor și securitatea cibernetică și un set de 20 de măsuri care urmează a fi lansat până la sfârșitul anului 2017: portal digital unic care să permită utilizatorilor să obțină toate serviciile de informare, asistență și soluționare a problemelor pentru a-și desfășura eficient activitatea la nivel transfrontalier; interconectarea registrelor comerțului și a registrelor de insolvență și conectarea lor la portalul e-justiție care va deveni un ghișeu unic; proiect-pilot la care vor participa administrațiile care aplică principiul „doar o singură dată” pentru întreprinderile cu activitate transfrontalieră (Întreprinderile vor trebui să furnizeze documente autorităților publice doar într-un singur stat membru al UE, chiar dacă își desfășoară activitatea și în alte state membre UE); ajutorarea statele membre UE să dezvolte servicii de e-sănătate transfrontaliere, accelerarea tranziției la achizițiile publice electronice, la semnăturile electronice și la punerea în aplicare a principiului „doar o singură dată” în domeniul achizițiilor publice.

Sursă: Comisia Europeană

România trebuie să fie în stare să facă față acestor obiective prin sisteme informatice adecvate la nivelul tuturor activităților - sănătate, educație, justiție, cultură, comerț, administrație publică, etc.

România inteligentă va fi o Românie competitivă!

O Românie conectată, digitală, Inteligentă va fi cu siguranță o Românie competitivă. Potrivit „România competitivă trebuie să fie, în primul rând, o Românie inteligentă” publicat pe blogul <http://nicolaeoaca.blogspot.ro>, proiectul de țară „România inteligentă” ar trebui să stea la baza proiectului național „România competitivă”, lansat anul acesta. România inteligentă va fi o Românie conectată, care permite, pe lângă comunități mai eficiente, mai ecologice urmare a diverselor aplicații (trafic, iluminat, parcare, control aer, apă, etc.) și stimularea dezvoltării afacerilor locale, dar și o Românie digitală care să permită relaționare mai facilă, mai prietenoasă a cetățenilor și afacerilor cu autoritățile, un mediu de afaceri mai atractiv, propice. Toate acestea sunt condiții de bază pentru o economie competitivă, pentru o Românie competitivă.

Un Minister pentru Economia și Societatea Digitală?

Comisia Europeană are un comisar pentru economie digitală și societate digitală (poate și din considerente politice) și mă întreb dacă România nu ar avea nevoie de un minister al Economiei și Societății Digitale, pentru a accelera procesul de transformare digitală, de digit(al)izare a economiei. Recent a fost creat la nivelul guvernului funcția de director tehnologia informației (CIO) cu un rol oarecum asemănător, pasul următor fiind transformarea acestei funcții în cea de ministru pentru economia digitală, evident și cu noi prerogative. Un prim contra-argument ar fi că guvernul ar avea prea mulți miniștri!

Finanțare pentru Romania inteligentă – Fondul România Inteligentă/ Digitală

Sunt dificil de estimat costurile proiectului național „România Inteligentă”, proiectul pilot „Alba Iulia 2018 - oraș inteligent” urmând a da un indiciu și mai ales un „model de afacere”. În afară de finanțarea din fonduri UE, alte surse pentru finanțarea proiectului pilot ar trebui să fie telecomunicațiile și bugetul de stat și local.

Telecomunicațiile au fost considerate până acum o sursă de venituri pe care guvernele au folosit-o conform intereselor conjuncturale, alimentând adesea „găurile negre” ale economiei. Amintesc de banii obținuți din vânzarea unui pachet de 54,01% din acțiunile RomTelecom (US\$716 milioane), de rezultatul licitației de frecvențe organizată de ANCOM în anul 2012 (€682 milioane), etc., în total cu mult peste un miliard de euro, fonduri care nu au fost folosite în cel mai bun interes național - conectarea întregii Românie la rețele de mare viteză și mai ales creșterea adopției internetului, care ar fi dus la dezvoltarea economiilor locale și implicit și la creșterea economiei naționale.

Obiectivul privatizărilor ar fi trebuit să fi fost reducerea decalajului României față de țările UE în acoperirea cu rețele de mare viteză și, mai ales, în adopția Internetului, și pentru aceasta ar fi trebuit ca rezultatul acestor vânzări să rămână în „telecomunicații”, să contribuie la dezvoltarea rețelelor de telecomunicații în special în zonele rurale. 46% din populația României locuiește în zonele rural unde adopția Internetului este mică, iar pentru soluționare MCSI s-a împrumutat (Banca Mondială, etc.), autoritatea de reglementare (ANRCTI/ANC) a luat bani de la

operatorii de telecomunicații pentru a instala telecentre în comune în timp ce banii generați de telecomunicații (privatizarea RomTelecom, licențe 2G, 3G, 4G, etc.) erau „atrași de găurile negre” din economia României, rezultatul fiind o slabă dezvoltare economică, România fiind alături de Bulgaria ultimele țări din UE în privința PIB/locuitor.

Fondul România Inteligentă/Digitală

Ar trebui creat un fond, să-i zicem Fondul România Digitală sau Fondul România Inteligentă alimentat din cel puțin două surse și care să fie pus la dispoziția procesului de digitalizare, transformare, „inteligentizare”, a României.

Fondurile generate de telecomunicații pentru „telecomunicații”!

O primă sursă pentru acest fond ar trebui să fie chiar telecomunicațiile. Având în vedere puternicul impact al adopției Internetului asupra creșterii PIB-ului, (creșterea utilizării internetului cu 10% duce la creșterea PIB-ului cu 1,5%), ar trebui ca guvernele să folosească fondurile generate de telecomunicații (privatizări: RomTelekom (Telekom), Radiocomunicații, licențe frecvențe, etc.) numai pentru conectarea României la rețelele de comunicații de mare viteză, pentru România Inteligentă, alimentând acest fond, care să ajute la realizarea proiectului național „România Inteligentă”.

De exemplu, ar fi posibil, poate chiar în anul 2017, ca ANCOM să vândă spectrul (2x5 MHz) din banda de 800MHz rămas nevândut la licitația din 2012 și pentru care s-ar putea obține cel puțin €35 milioane, care ar putea să alimenteze Fondul România Inteligentă/Digitală și astfel puse la dispoziția proiectului pilot „Alba Iulia 2018 - oraș inteligent”, cel puțin la început până ce se obțin și fonduri UE. Astfel, proiectul ar putea fi accelerat și terminat până la 1 decembrie 2018. În următorii câțiva ani este posibil ca ANCOM să mai vând și alte licențe de frecvențe (banda de 700MHz până în 30 iunie 2020, etc.), pentru care s-ar putea obține aproape €200 milioane.

De asemenea, rezultatul vânzării (prin listare, de exemplu) a unui pachet de acțiuni ale operatorului RomTelekom, lansată încă din toamna anului 2013 și tot amânată ar putea alimenta acest fond cu sume mai mari, în funcție și de conjunctură și de mărimea pachetului oferit pieței. Pentru un pachet de 20-25% din acțiunile RomTelekom s-ar putea obține €(300-500) milioane. Poate că nu este cel mai favorabil moment pentru vânzări de active (unii operatori ce pot fi vânduți au probleme), dar listarea sau privatizarea sunt procese de durată, timp în care lucrurile pot evolua. Oricum, finalizarea procesului va fi decisă în funcție de context: evoluția piețelor, nevoia României de a finanța conectarea la Internet a tuturor locuitorilor țării, cum o face restul țărilor UE.

Telecomunicațiile trebuie considerate motor de dezvoltare economică a țării și nu sursă de venituri.

Fonduri de la bugetul de stat pentru „România Inteligentă”.

O a doua sursă de finanțare pentru acest fond ar trebui să fie bugetul de stat, care ar trebui să prevadă fonduri pentru proiectul de țară „România inteligentă”,

investiții în viitorul economic al țării. Este o practică mult uzitată - țări (dezvoltate) care se gândesc la viitorul economiei investesc în „telecomunicații” pentru a accelera creșterea economică.

Orașele care doresc transformarea ar trebui să prevadă fonduri pentru aceasta. Mă refer mai ales la orașele care deja au început procesul de transformare.

Fonduri de la Uniunea Europeană pentru „România Inteligentă”.

Și nu în ultimul rând, accesarea de fonduri UE pentru conectarea la Internet a tuturor românilor, pentru digitalizare, pentru transformarea României, ar trebui să fie o sursă importantă pentru finanțarea „României Inteligente”. De exemplu, potrivit Mobile World Live din 5 decembrie 2016, UE a prevăzut o finanțare de €120 milioane pentru Wi-Fi public gratuit în 6,000 localități. Apoi, în 12 decembrie 2016, Comisia Europeană și Banca Europeană de Investiții anunțau lansarea Connecting Europe Broadband Fund, fond de minim €500 milioane pentru creșterea conectivității de mare viteză în țările UE și care poate finanța până la 12 proiecte pe an.

Ministrul „telecomunicațiilor” trebuie să convingă guvernul că în UE și nu numai, comunicațiile electronice sunt considerate motor al dezvoltării economice, să convingă că România trebuie să investească și să dezvolte rețele de bandă largă care să conecteze românii și România și că trebuie accelerat procesul de digitalizare a economiei și de „inteligentizare” a orașelor și localităților țării.